

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní Mgr. Helenou Konečnou ve věci

žalobců: a) L. T.
b) A. T.
c) S. T.
všichni zastoupeni JUDr. Ing. Jiřím Špeldou, advokátem
se sídlem Šafaříkova 666/9, Hradec Králové

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Odbor azylové a migrační politiky
se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM

v řízení o žalobách proti rozhodnutím žalovaného ze dne 12. 3. 2019, čj. OAM-671/ZA
ZA12-ZA18-2016, čj. OAM-672/ZA-ZA12-ZA18-2016 a čj. OAM-670/ZA-ZA12-ZA18
2016, ve věci mezinárodní ochrany

takto:

- I. Žaloby se zamítají.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Ing. Jiřímu Špeldovi, advokátu se sídlem v Hradci Králové, Šafaříkova 666/9, se přiznává odměna ve výši 8.228 Kč, která mu bude

vyplacena z účtu Krajského soudu v Hradci Králové do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobci se žalobami ze dne 28. 3. 2019 domáhají přezkoumání shora označených rozhodnutí žalovaného (dále také „správní orgán“), kterými jim nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).
2. V odůvodnění napadených rozhodnutí se žalovaný zabýval důvody pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, existencí důvodů pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny ve smyslu § 13 cit. zákona a pro udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 cit. zákona, dále se zabýval důvody pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a cit. zákona a konečně i existencí důvodů pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny ve smyslu § 14b cit. zákona. Dospěl přitom k závěru, že v případě žalobců není dán žádný z důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, jak jsou předvídány výše citovanými ustanoveními zákona o azylu.

II. Shrnutí argumentace obsažené v žalobách

3. Žalobci namítli, že v řízení o udělení mezinárodní ochrany byli jako účastníci zkráceni na svých právech, proto rozhodnutí žalovaného napadli v celém rozsahu výroku. Navrhli, aby soud napadená rozhodnutí zrušil a věci vrátil žalovanému k dalšímu řízení.
4. Dle žalobců správní orgán porušil § 2 a § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), neboť nepostupoval v souladu se zákony a ostatními předpisy a nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a v rozsahu, který je nezbytný vzhledem ke konkrétním okolnostem případu. Porušil také § 50 odst. 2, 3 a 4 správního řádu, neboť nezjistil všechny rozhodné okolnosti a nevyšel tak ze spolehlivě zjištěného stavu věci a nepřihlížel ke všemu, co v průběhu řízení vyšlo najevo. Porušil i ustanovení § 68 odst. 3 správního řádu, neboť ve svém odůvodnění neuvedl dostatečně, jakými úvahami byl veden při hodnocení podkladů a výkladu ustanovení zákona o azylu. Dále správní orgán porušil ustanovení § 12, § 14, § 14a a § 23a zákona o azylu.
5. Žalobci mají za to, že v jejich případě existují důvody pro udělení mezinárodní ochrany dle ustanovení § 12 až § 14a zákona o azylu. Zejména nesouhlasí se závěrem správního orgánu, že jim v zemi původu nehrozí pronásledování, resp. vážná újma, přičemž mají za to, že správní orgán nedostatečně zjistil skutkový stav věci a z nedostatečně zjištěného stavu věci pak vyvodil nesprávné závěry o neexistenci azylově relevantního nebezpečí v zemi původu. Za zásadní pochybení žalovaného označil skutečnost, že v napadených rozhodnutích nesprávně identifikoval důvody žalobců pro podání žádosti. Správná detekce důvodů pro podání žádosti z výpovědi žadatele je přitom naprosto zásadním předpokladem pro zjištění skutkového stavu a zejména posouzení, zda v daném případě existují či neexistují důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný těmto požadavkům nedostal a tím zatížil své rozhodnutí nezákonností a nepřezkoumatelností.
6. Žalobce a) připomněl, že v pohovoru k podané žádosti uvedl, že v zemi původu provozoval úspěšně obchod, avšak dodavatelé zboží, kteří patří do struktury podřízené oligarchovi jménem S. A., jej vyzvali k tomu, aby jim levně prodal svůj obchod. Když odmítl, tak mu dali k proplacení uměle vytvořenou fakturu za zboží, které mu však

nedodali. Částka, kterou měl zaplatit, byla pro jeho rodinu likvidační, proto ji zaplatit odmítl. Tyto osoby ho potom pronásledovali, pravidelně za ním chodili a žádali o zaplacení, občas došlo k fyzickým potyčkám. Žalobce nebyl schopen dostat požadavku pronásledovatelů, kteří mu rovněž vyhrožovali ublížením jeho synovi a únosem a znásilněním jeho dcery, tj. žalobkyně b). Proto manželka s jejích synem opustili Arménii již v roce 2013. V dubnu roku 2014 došlo k prvnímu pokusu o únos jeho dcery (tj. žalobkyně b), tomu zabránila matka žalobce (tj. žalobkyně c), která byla incidentu přítomna, přičemž při fyzické potyčce utrpěla zlomeniny. Pachatelé se zalekli a utekli. Dcera i matka žalobce se poté snažili co nejméně vycházet z domu. K dalšímu incidentu došlo dne roku 2015, když šla dcera (tj. žalobkyně b) koupit léky pro matku žalobce (tj. žalobkyni c) a opět se někdo pokusil zatáhnout ji do auta. Dcera se však dokázala uvolnit ze sevření útočníka a volat o pomoc, útočník raději utekl. Po tomto incidentu se žalobce rozhodl, že i s dcerou (tj. žalobkyní b) a svojí matkou (tj. žalobkyní c) musí z vlasti utéci. Žalobce uvedl, že se jedná o spory s vysoce postaveným oligarchou, který ovládaná v podstatě všechny zásobovací služby a byl členem tehdejší vládnoucí strany a dokonce poslancem v parlamentu. Protože arménská policie je zkorumpovaná a jedná v zájmu vládnoucí oligarchie, žalobci se neobrátili s žádostí o pomoc na policii v obavě, že by se trestní oznámení mohlo otočit proti nim. Žalobce se také domnívá, že na zacílení zájmu útočníků mohlo mít vliv jeho členství v politické straně Prosperita, která byla vůči vládnoucí straně v opozici. Totéž uvedla žalobkyně c).

7. Žalobkyně b) a c) popsaly potíže žalobce a) obdobně s tím, že jejich problémy se tak odvíjí od rodinného příslušenství k žalobci a). Jsou proto názoru, že z uvedených důvodů, jim má být poskytnuta mezinárodní ochrana, mají odůvodněný strach z pronásledování důvodů politických a příslušnosti k sociální skupině (podnikatelé a jejich rodinní příslušníci konkurující oligarchům) a v souvislosti s těmito důvody se obávají i vzniku vážné újmy ve smyslu zákona o azylu.
8. Žalobci mají za to, že oligarcha, který je poslancem v parlamentu a jehož mocenskému a ekonomickému vlivu podléhá činnost policie, není soukromou osobou. Není rozhodné, že pachatelem popsanych útoků a původcem výhrůžek není osobně tento oligarcha, ale jemu podřízení lidé, neboť fakt, že jednají pod jeho záštitou, jim zajišťuje beztrestnost a znemožňuje žalobcům, aby využili možnosti vnitrostátní ochrany. Žalovaný tedy chybně určil významné skutečnosti, když považoval zmíněného oligarchu za soukromou osobou a když nezahrnul mezi důvody žádosti žalobců obavu z naplnění proklamovaných výhrůžek v situaci, kdy dva pokusy o únos žalobkyně b), tj. dcery žalobce a), proběhly.
9. Žalobci dále namítli zcela nedostatečné zjištění skutkového stavu zejména v rozporu s § 23c zákona o azylu, neboť žalovaný vycházel z výpovědi žalobců a pouze z Informace Jamestown Foundation/Eurasia Daily Monitor - Arménská vláda zahájila boj proti korupci a organizovanému zločinu ze dne 26. 6.2018, a z Informace OAMP: Arménie - Aktuální vývoj - Politická situace, reformní proces, stíhání představitelů bývalého režimu, předčasné parlamentní volby v prosinci 2018, ze dne 11. 2. 2019. Ve vztahu k existenci důvodů pro udělení doplňkové ochrany pak správní orgán vycházel ještě z dalších informací OAMP, tedy z podkladů, které sám vytvořil. Žalobci spatřují porušení § 2 odst. 4 správního řádu v tom, že pro posouzení žádosti správní orgán nevyužil zprávy mezinárodních organizací jako je Amnesty International, Human Rights Watch, Freedom House nebo US Department of State, přičemž svůj odlišný postup od jiných

případů ani neodůvodnil, čímž zatížil své rozhodnutí nezákonností nepřezkoumatelnosti. Jestliže žalovaný vycházel pouze ze dvou zdrojů a žádné jiné zprávy o zemi původu jako podklad pro vydání rozhodnutí neuvedl, jednal v rozporu s ustanovením § 23c písm. c) zákona o azylu. Toto pochybení je o to závažnější, že převážnou část svého posouzení opírá o rešerše, byly vytvořeny samotným žalovaným a nikoliv nezávislým třetím subjektem.

10. Dle žalobců porušil správní orgán i jejich právo na spravedlivý proces, když zpochybnil jejich výpovědi z větší části na základě důkazů, které si sám vytvořil a těmto důkazům přisoudil větší sílu než výpovědím žalobců. Za dané situace je i odmítnutí návrhu na provedení dalšího pohovoru žalobce a) a žalobkyně c) jeví jako porušení ustanovení § 52 správního řádu, neboť žalovaný neprovedl všechny důkazy potřebné ke zjištění skutkového stavu věci. Žalobce a) a žalobkyně c) nesouhlasili s hodnocením jejich tvrzení o členství v politické straně, které uvedli při seznámení se s podklady. Namítli, že byli správním orgánem poučeni, že můžou až do skončení řízení navrhopvat důkazy a přinášet tvrzení. Toto své pozdní tvrzení odůvodnili tím, že byli při pohovoru ve stresu způsobeném transferem z Francie. V tomto směru žalobci poukázali na důkazní standard u obou forem mezinárodní ochrany a s tím související judikaturu, z níž dovodili, že žadatel o mezinárodní ochranu nemá povinnost prokazovat své důvody pro podání žádosti jinak, než svou vlastní výpovědí. Je úkolem správního orgánu, aby spolehlivě vyvrátil obavy žadatele, a to na základě řádně zjištěného skutkového stavu, nikoliv nepodložených subjektivních domněnek. K tomu dodali, že pochází ze země se špatným stavem dodržování lidských práv.
11. Žalobci dále uvedli, že správnímu orgánu přednesli konzistentní a věrohodný azylový příběh, ve kterém tvrdili, že v souvislosti s nátlakem osob podřízených místnímu oligarchovi došlo k množství výhrůžek, k fyzickému napadení žalobce a) a dvakrát k pokusu o únos jeho dcery, tj. žalobkyně b). Dle žalobců žalovaný v rozporu s judikaturou nepřipustně přenáší důkazní břemeno na žalobce, když po nich požaduje, aby prokazovali objektivními důkazy svoje výpovědi. Žalobci zřetelně uvedl i důvody, pro které se neobrátili se žádostí o pomoc na bezpečnostní složky země původu. Stejně tak tvrdili nemožnost vnitřního přesídlení. Bylo úkolem žalovaného, když spolehlivě vyvrátil tato tvrzení, což však neučinil, neboť neshromáždil důkazy o schopnosti a ochotě arménské policie vyšetřovat zločiny oligarchů. V odůvodnění napadeného rozhodnutí chybí skutkové závěry v tom ohledu, zda by se žalobcům skutečně mohlo dostat efektivní ochrany ze strany příslušných státních orgánů. S poukazem na judikaturu uvedli, že skutečnost, že se nedomáhali ochrany u příslušných orgánů, není v jejich konkrétním případě pro posouzení možnosti udělení mezinárodní ochrany relevantní. Z judikatury totiž vyplývá, že pro účely posouzení existence možnosti využití ochrany vlastního státu před nestátními původci pronásledování nestačí, pokud se žalovaný zabývá pouze tím, jak vypadá systém poskytování ochrany před kriminálním jednáním v dané zemi. Stejně je naopak posouzení otázky, jak tento systém funguje v praxi a zejména, zda samotný žadatel mohl spoléhat na to, že jemu konkrétně by zabezpečil účinnou ochranu před pronásledováním.
12. K argumentu žalovaného, že v Arménii došlo ke změně politické reprezentace, žalobci namítli, že z pouhých politických proklamací a ze skutečnosti, že bylo zahájeno vyšetřování některých politických soupeřů nové vlády, nelze usoudit na takovou změnu situace, která by odůvodnila zamítnutí žádosti žalobců. Úkolem žalovaného bylo zjistit

faktický stav věci, tedy faktickou existenci či neexistenci azylově relevantního nebezpečí pro žalobce v zemi původu. Ani ze skutečnosti, že Služba národní bezpečnosti přinášela důkazy o daňových únicích ve společnostech ovládaných právě S. A., popř. že tento muž již není poslancem, nelze jednoduše konstatovat, že ztratil veškerou moc a vliv. Žalovaný pro toto své tvrzení nemá dostatek podkladů. Žalobci poukázali na report US Department of State ze dne 13. 3. 2019 a zprávu Freedom House – Freedom in the World 2019 – Armenia ze dne 4. 2. 2019, z nichž vyplývá, že oligarchické struktury původně soustředěné kolem Republikánské strany ještě zřejmě neřekly poslední slovo a slibované vládní reformy zůstaly doposud spíše ve formě slibů a politických proklamací. Zprávy tak potvrzují názor žalobců, že je předčasné tvrdit, že se situace v zemi původu zlepšoval tolik, že žalobci při návratu nic nehrozí. K možnému pronásledování v budoucnu žalobci uvedli, že samotné ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu pracuje s pojmem strachu jako subjektivním prvkem a odůvodnění strachu z pronásledování jako objektivním prvkem, nestanovuje však podmínku faktického pronásledování v minulosti. Je zkoumána možnost budoucího pronásledování, přičemž se využívá standard přiměřené pravděpodobnosti. V dané věci je postaveno najisto, že před odchodem žalobců z vlasti došlo k podstatným zásahům do jejich lidských práv, kdy jim pro jejich příslušnost k sociální skupině podnikatelů konkurujících oligarchům bylo vyhrožováno a byl na žalobce a) činěn nátlak k prodeji obchodu pod cenou a dvakrát byl proveden pokus o únos jeho dcery, tj. žalobkyně b). I kdyby prožité problémy v zemi původu nedosáhly intenzity pronásledování, je třeba se v tomto kontextu vážně zabývat obavami žalobců z pronásledování v budoucnu a závěr o nedůvodnosti pečlivě zdůvodnit, což žalovaný neučinil, čímž zatížil své rozhodnutí nepřezkoumatelností. Žalobci trvají na tom, že byli ve vlasti pronásledováni kvůli příslušnosti k sociální skupině, žalobce a) a žalobkyně c) též z důvodů politických, a že existuje přiměřená pravděpodobnost ve smyslu jimi poukazované judikatury, že budou stejně pronásledováni i nadále. V souvislosti s pronásledováním jim rovněž hrozí reálné nebezpečí vážné újmy dle ustanovení § 14 zákona o azylu, neboť „za trest“ jim může být ublíženo ublížením dalším rodinným příslušníkům.

13. Žalobci závěrem namítli i nesprávnost, nezákonnost a nepřezkoumatelnost posouzení splnění podmínek humanitárního azylu a doplňkové ochrany dle ustanovení § 14a odst. 1 písm. d) zákona o azylu. Žalobce a) uvedl, že je mu 60 let a má zdravotní problémy, žalobkyně c) uvedla, že je jí 70 let a má také závažné zdravotní problémy, všichni žalobci pak uvedli, že celá jejich rodina se nachází v České republice a ve Francii a v zemi původu již nemají kde bydlet ani nemají zajištěno žádné živobytí. V takovém případě by neudělení mezinárodní ochrany bylo v rozporu s čl. 8 Úmluvy na ochranu lidských práv a základních svobod.

III. Shrnutí vyjádření žalovaného

14. Žalovaný ve vyjádření k žalobě popřel oprávněnost žalobních námitek a setrval na správnosti žalobou napadených rozhodnutí, na která odkázal, a navrhl zamítnutí žalob. Odkázal na obsah správních spisů, zejména na vlastní žádosti o udělení mezinárodní ochrany, výpovědi žalobců a informace o zemi jejich původu, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v zemi. Správní orgán zjistil skutečný stav věci, zabýval se všemi okolnostmi, které žalobci v průběhu správního řízení sdělili, a opatřil si potřebné podklady pro vydání rozhodnutí, která žalovaný považuje za zcela dostatečné.

15. V reakci na žalobní námitky žalovaný uvedl, že žalobci nebyli a nejsou členy žádné politické strany, organizace či hnutí a nevyvíjeli ani nevyvíjí žádnou veřejně politickou činnost. Tvrzené členství žalobce a) a žalobkyně c) ve straně Prosperita až následně po sepsání žádosti o udělení MO označil za zcela účelová, neboť oba na výslovný dotaz ke svému politickému přesvědčení sdělili, že nikdy nebyli členem žádné strany ani organizace či jinak politicky aktivní. Argument, že byli ve stresu a zmatení, je pouze účelově uvedený s cílem omluvit původní vyjádření o jejich apolitičnosti. Nadto na všechny položené otázky logicky odpovídali a o stresu v souvislosti s transferem nehovořili. Jakési v žalobě zmiňované kopie průkazů nemohou mít pro řízení požadovanou důkazní hodnotu a bylo nadbytečné v této souvislosti konat další pohovor. V průběhu správního řízení žalobce a) a žalobkyně c) ani žádné průkazy žalovanému nepředložili.
16. Žalovaný setrval na názoru, že žalobce a) a potažmo žalobkyně b) a c) měli v zemi původu problémy se soukromými osobami z důvodu zjištěného, avšak v této spojitosti se na žádné tamní příslušné orgány ani nepokusili obrátit, ačkoli s těmito v minulosti žádné problémy neměli. Proto nemohou tvrdit, že by mu potřebná pomoc byla odmítnuta. Žalobcům se tedy dle žalovaného v průběhu správního řízení nepodařilo relevantním způsobem prokázat skutečnost, že ochrana eventuálně poskytnutá jim v zemi původu by nebyla účinná.
17. Dále žalovaný uvedl, že soukromá osoba je původcem vážné újmy pouze za předpokladu, že lze prokázat, že veřejná moc není schopna či ochotna odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před vážnou újmou. V případě žalobců však okolnosti, že by jim příslušné státní orgány jejich země původu odmítly poskytnout ochranu či že by ji nebyly schopny poskytnout, pokud by se na tyto obrátili, konstatovat nelze. Ve vztahu k této záležitosti žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, čj. 6 Azs 8/2003, podle něhož: „*Neučinil-li stěžovatel žádné kroky k využití všech prostředků, které právní řád v zemi jeho původu k ochraně práv a svobod poskytuje, nelze učinit závěr, že mu taková ochrana nebyla poskytnuta, případně že by mu sice byla poskytnuta, ale neúčinně.*“
18. Žalovaný vyslovil nesouhlas i s tím, že se žalobce a) a potažmo žalobkyně b) a c) považují za příslušníka určité sociální skupiny - podnikatelů konkurujícím oligarchům, neboť tato skupina nesplňuje definici určité sociální skupiny uvedenou v „Příručce“. Z aktuálních zpráv o zemi původu vyplývá, že nová arménská vláda zahájila boj proti korupci a organizovanému zločinu, což sám nový premiér má jako jednu ze svých priorit vládnutí, proto žalobci v případě návratu do země původu a v případě obdobných potíží mají i reálnou možnost domoci se svých práv. Po posledních parlamentních volbách ztratil oligarcha A. svůj mocenský vliv, neboť Republikánská strana Arménie (dále také jen „RSA“), jejímž byl členem, v předčasných volbách propadla a nedostala se ani do parlamentu. Proto jsou obavy žalobců z této osoby do budoucna neopodstatněné. Žalobci v zemi původu rovněž mohou využít institutu vnitřního přesídlení. Všechny informace použité správním orgánem označil žalovaný za objektivní, zaužívané a aktuální a pocházející z různých informačních zdrojů, přičemž není pravdou, že vycházel pouze z Informací OAMP a Informace Jamestown Foundation, neboť použil také zprávy MZV ČR. Dodal, že tyto informační zdroje krajské soudy i Nejvyšší správní soud akceptují. Pokud žalobci tyto informace považovali za nedostatečné, měli možnost po seznámení se s podklady rozhodnutí navrhnout pro využití další informační zdroje, což se však nestalo. Žalovaný má proto zato, že nedošlo ani k porušení § 23c písm. c) zákona

o azylu či práva na spravedlivý proces. Konstatoval, že správní orgán ani nemá zákonem danou povinnost, jaké konkrétní informační zdroje má při svém rozhodování použít.

19. K posouzení humanitárního azylu žalovaný uvedl, že se zabýval rovněž zdravotním stavem žalobců. Přitom zjistil, že žalobce a) je praceschopný a že žádné závažnější zdravotní problémy nemá, žádné léky pravidelně neužívá. Skutečnost, že dovršil 50 let věku (nikoli 60, jak je chybně uvádí v žalobě), že se jeho rodina nachází v ČR a ve Francii a v zemi původu by měl socioekonomické potíže, nemá vliv na správnost a zákonnost posouzení žádosti ve vztahu k § 14 zákona o azylu. Žalobkyně c) v průběhu správního řízení rovněž žádné mimořádné okolnosti ve vztahu k § 14 zákona o azylu neuváděla, na základě lékařských zpráv nebyl její stav shledán jako závažný ani za život ohrožující. Rovněž žalobkyně b) neuvedla žádné mimořádné okolnosti ve vztahu k § 14 zákona o azylu.
20. Žalovaný připustil, že v Arménské republice v současné době ještě není v různých oblastech života a fungování společnosti vše na požadované úrovni, avšak každou žádost o udělení mezinárodní ochrany je třeba posuzovat individuálně, což se stalo i v případě žalobců. Korupce a působení zájmových oligarchických skupin je v podstatě více či méně celosvětovým problémem, dotýká se i zemí s vyspělými demokratickými standardy a je velice obtížné tyto jevy prokazovat a úspěšně eliminovat. Z aktuálních informací o zemi původu žalobců je avšak zřejmé, že v Arménii byly již učiněny kroky vůči kriminálně závadným osobám – bývalým čelným představitelům RSA a na ně napojeným osobám, což jsou důkazy o schopnosti a ochotě policie proti těmto oligarchům zasahovat.

IV. Replika žalobců

21. V replice na vyjádření žalovaného žalobci zopakovali, že v souladu s aktuální judikaturou správních soudů není třeba, aby se žadatel o mezinárodní ochranu obracel na orgány veřejné moci v zemi původu, pokud je zřejmé, že tyto nebudou schopny nebo ochotny poskytnout adekvátní ochranu. Ze zpráv o zemi původu a z kontextu individuální situace žalobců vyplývá, že v jejich případě by byl případný pokus o využití vnitřní ochrany zjevně bezúčelný, neboť jejich pronásledovatelem byla mafiánská struktura ovládaná bohatým poslancem vládní strany a policie v zemi původu byla touto stranou ovládána. K definici sociální skupiny, poukázali žalobci na Příručku UNHCR k postupům pro určování právního postavení uprchlíků. Mají zato, že podnikatelé mohou být považováni za sociální skupinou dle předmětné Úmluvy, a pokud tito podnikatelé konkurují oligarchům ovládajícím stát, pak mohou být vystaveni azylově relevantnímu pronásledování.

V. Jednání před soudem

22. Při jednání soudu konaném dne 28. 5. 2020 byla řízení o jednotlivých žalobách žalobců spojena ke společnému projednání ve smyslu ustanovení § 39 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen "s. ř. s."), a to s ohledem na skutečnost, že žalobci jsou rodinní příslušníci a odvíjí potíže celé rodiny od problémů žalobce a).
23. Při jednání obě strany sporu setrvaly na svých argumentech a procesních návrzích.

VI. Posouzení věci krajským soudem

24. Krajský soud přezkoumal napadená rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s. Po projednání věci dospěl k následujícím skutkovým zjištěním a právním závěrům, přičemž žaloby důvodnými neshledal.
25. Z předložených správních spisů vyplynulo, že žalobci podali dne 2. 8. 2016 žádosti o poskytnutí mezinárodní ochrany v České republice. Dne 5. 8. 2016 poskytli údaje k podané žádosti, žalobce a) za důvod žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že koupil obchod a živil se prodejem, který byl úspěšný, že mu obchod chtěli vzít, proto vytvořili falešnou fakturu na vysokou částku. Tolik peněz neměl, a proto měl teď problémy. Nejdříve poslal do zahraničí manželku se synem a následně kvůli nátlaku ze strany vyděračů utekl i žalobce s dcerou a matkou (tj. žalobkyněmi). Žalobkyně b) a c) popsali problémy s obchodem a následným vyhrožováním a útoky obdobně.
26. Pohovor byl se žalobci proveden rovněž dne 5. 8. 2016. Při něm žalobce a) k problémům, které jej přiměly k odchodu z vlasti, uvedl, že měl malý obchod, který postupně rozšířil a hodně vydělával. Dodavatelé, kteří jej zásobovali zbožím a kteří patřili k arménským aligarchům, však chtěli jeho obchod převzít, což on odmítnul. Následně došlo k fyzickým potyčkám a oni mu sdělili, že to zařídí tak, aby jim obchod musel prodat. Vytvořili fakturu na dodávku zboží, které od nich žalobce nikdy nepřevzal. I kdyby prodal svůj byt a obchod, výši faktury by to nepokrylo. Dodavatelé též pohrozili, že ublíží jeho synovi a unesou jeho dceru (tj. žalobkyni b). Proto v roce 2013 zajistil, aby manželka se synem vycestovali. K pokusu o únos dcery došlo v roce 2014, kdy s matkou žalobce (tj. žalobkyni c) vynášela odpadky a jeden muž ji na ulici chytil a chtěl strčit do auta. Matka žalobce tomu však zabránila a během přetahování utrpěla zlomeninu ramene. Poté obě raději nevycházely ven, avšak v srpnu 2015 musela jít dcera žalobce (žalobkyně b) do lékárny a někdo se jí opět snažil zavléct do auta. Kousla útočníka do ruky a on jí pustil. Z obavy o členy své rodiny se žalobce rozhodl pro útěk. Prodal byt a zařídil dokumenty pro vycestování a v den prodeje bytu vycestovali z vlasti. Upřesnil, že mu vyhrožovaly osoby spojené se známým arménským oligarchou S. A.. Vše, co má spojitost se zásobováním patří i s Arménií jemu. To, že mu vyhrožovali lidé spojení s tímto oligarchou, ví žalobce na základě faktur. Problémy kvůli snaze o převzetí obchodu začaly již v roce 2012. Po vytvoření předmětné faktury slíbil, že jí uhradí postupně, oni však trvali na jejím okamžitém uhrazení. I kdyby však prodal svůj byt, fakturu by pokrýt nedokázal. Zmíněné osoby za žalobcem docházely, občas se s ním přetahovaly a někdy ho i udeřily, chodily do obchodu třeba dvakrát týdně a chtěly zaplatit. Pokud to šlo, dával jim žalobce nějaké peníze, aby prodloužil dobu, než něco podnikne a než bude moci utéci. Dále uvedl, že k prvnímu napadení jeho dcery (tj. žalobkyně b) došlo v dubnu 2014. Tento incident řešil tak, že šel za těmito vyděrači a připomněl jim, že jim dává peníze. Oni mu dpověděli, že musí zaplatit rychle. S těmito problémy se na státní orgány neobrátil, neboť to dle jeho názoru nemá smysl. Jedná se totiž o oligarchu a proti němu se nedál nic udělat, policie oligarchům patří a chrání je. Kdyby se na policii obrátil, sám by s ní pak měl problémy. Na upozornění správního orgánu, že by se mohl odvolat nadřízenému orgánu a že v zemi rovněž působí veřejný ochránce práv a nevládní organizace žalobce sdělil, že celý systém je v Arménii zkorumpovaný. K dotazu správního orgánu rovněž sdělil, že ve vlasti se státními orgány problémy neměl. Žalobce popsal okolnosti vycestování své manželky a syna v roce 2013. Celá rodina tehdy nevycestovala, protože žalobce k tomu neměl dostatek financí. Manželka požádala o mezinárodní ochranu ve Francii, přičemž nyní probíhá soudní řízení. Dále žalobce uvedl, že ve vlasti nebyl politicky aktivní a že jeho zdravotní

problémy nejsou takového charakteru, aby vyžadovaly speciální péči. Jeho potíže se srdcem jsou spojeny se stresem. Žalobce vyloučil, že by se po případném návratu do země původu mohl usadit na jiném místě, neboť Arménii malá země a od jeho odjezdu ze země uplynulo jen 8 až 9 měsíců. Žalobce není v kontaktu s nikým z Arménie ani ve spojení s manželkou.

27. Žalobkyně b) i žalobkyně c) vypovídaly při pohovoru obdobně, stejně jako žalobce a) popsaly problémy s obchodem a vyděrači, jejich výhrůžky a dva pokusy o únos žalobkyně b).
28. Ve správním spise jsou založeny informace, které správní orgán shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace v Arménii, a to Informace Jamestown Foundation/Eurasia Daily Monitor: Arménská vláda zahájila boj proti korupci a organizovanému zločinu ze dne 26. 6. 2018, Informace OAMP: Arménie – Aktuální vývoj – Politická situace, reformní proces, stíhání představitelů bývalého režimu, předčasné parlamentní volby v prosinci 2018, ze dne 11. 2. 2019, Informace OAMP – Arménie: Bezpečnostní a politická situace v zemi ze dne 20. 6. 2018, Informace OAMP: Arménie – Republikánská strana Arménie (Historie a současná situace), Postavení bývalého prezidenta S. S., jeho příbuzných a spolupracovníků ze dne 3. 10. 2018 a - Informace MZV ČR čj. 102114/2019-LPTP ze dne 14. 2. 2019.
29. V případě žalobkyně c) jsou ve správním spise založeny i dvě zprávy týkající se jejího zdravotního stavu.
30. S podklady pro rozhodnutí ve věci ve smyslu ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu měli žalobci možnost seznámit se, vyjádřit se k nim a navrhnout další podklady pro rozhodnutí či vyjádřit námitky proti zdrojům informací a způsobu jejich získání dne 1. 3. 2019. Žalobci této možnosti využili a uvedli, že se k podkladům nechtějí vyjádřit ani navrhnout doplnění podkladů pro rozhodnutí, ani se vyjádřit ke zdrojům informací. K dotazu, zda chtějí uvést ještě nějaké skutečnosti, žalobce a) a žalobkyně c) uvedli, že byli členy strany Prosperita, což ve své žádosti ani při pohovoru neuvedli, neboť byli ve stresu z transferu z Francie. Požádali proto o provedení dalšího pohovoru. Tomu správní orgán nevyhověl a další pohovor s nimi neprováděl.
31. Předmětem soudního přezkumu v projednávané věci je rozhodnutí, kterým žalovaný dospěl k závěru, že u žalobců není dán žádný z důvodů pro udělení mezinárodní ochrany dle zákona o azylu.
32. Krajský soud na úvod předesílá, že není smyslem soudního přezkumu podrobně opakovat již jednou vyřčené, a proto se může soud v případech shody mezi názorem soudu a odůvodněním žalobou napadeného rozhodnutí odkazovat na toto odůvodnění (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, čj. 8 Afs 75/2005-130, publikovaný pod č. 1350/2007 Sb. NSS, či rozsudky téhož soudu ze dne 2. 7. 2007, čj. 4 As 11/2006-86, a ze dne 29. 5. 2013, čj. 2 Afs 37/2012-47; všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).
33. Úvodem je nutno ještě uvést, že žalobci v souvislosti s některými žalobními námitkami namítli i nepřezkoumatelnost napadených rozhodnutí. Krajský soud se proto nejprve zabýval touto otázkou.
34. Nutno konstatovat, že nepřezkoumatelnost rozhodnutí musí být vykládána ve svém skutečném smyslu, tj. jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí pro nemožnost

zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, čj. 7 Afs 212/2006-76). Není přípustné institut nepřezkoumatelnosti libovolně rozšiřovat a vztahovat jej i na případy, kdy se správní orgán podstatou námitky účastníka řízení řádně zabývá a vysvětlí, proč nepovažuje argumentaci účastníka za správnou, byť výslovně v odůvodnění rozhodnutí nereaguje na všechny myslitelné aspekty vznesené námitky a dopustí se dílčího nedostatku odůvodnění. Zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat. Jak je už i shora uvedeno, správní orgány nemají povinnost vypořádat se s každou dílčí námitkou, pokud proti tvrzení účastníka řízení postaví právní názor, v jehož konkurenci námitky jako celek neobstojí. Krajský soud v daném případě neshledal, že by žalobou napadená rozhodnutí trpěla vadami zakládajícími jejich nepřezkoumatelnost. Důvody, které žalovaného vedly k jeho závěrům, jsou z odůvodnění napadených rozhodnutí seznatelné. Žalovaný vylíčil konkrétní skutkové okolnosti, o něž svá rozhodnutí opřel, uvedl úvahy, kterými se řídil při posouzení věci, a popsal závěry, ke kterým na základě těchto úvah dospěl.

35. Z ustanovení § 28 odst. 1 zákona o azylu vyplývá, že mezinárodní ochranu lze udělit ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12, § 13 nebo § 14, udělí azyl přednostně. Pokud správní orgán dospěje k závěru, že nebyly naplněny důvody pro udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, v souladu se zákonem posoudí, zda-li cizinec nesplňuje důvody k udělení doplňkové ochrany.
36. Důvody udělení azylu upravuje zákon o azylu v ustanovení § 12 tak, že azyl se udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
37. Krajský soud po prostudování správních spisů a projednání věci přezkoumal napadená rozhodnutí z pohledu žalobních námitek a ve shodě se žalovaným konstatuje, že žalobci nebyli v zemi svého původu pronásledováni ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Žalobci žádné skutečnosti o tom, že by vyvíjeli činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod v Arménii, za kterou by byli nějakým způsobem postihováni, neuvedli. Při poskytnutí údajů k žádosti i následném pohovoru výslovně vypověděli, že nemají žádné politické přesvědčení, že nikdy nebyli členy žádné politické strany nebo hnutí, že nebyli politicky aktivní a nikdy se neangažovali v protistátní činnosti. Jestliže žalobce a) a žalobkyně c) dodatečně až při seznámení se s podklady pro rozhodnutí tvrdili, že byli členy strany Prosperita, i krajský soud považuje toto jejich tvrzení za účelové. Jak správně poznamenal žalovaný, žalobci opakovaně sdělili (jak při poskytnutí údajů k žádosti, tak i při pohovoru), že nebyli členy žádné politické strany a dále podrobně, zcela logicky a souvisle popisovali potíže, se kterými se ve vlasti potýkali. Nynější tvrzení žalobců, že odpověděli nesprávně záporně (a to dokonce opakovaně) na dotaz správního orgánu ohledně členství v politické straně a politické angažovanosti z důvodu stresu a zmatení po předchozím transferu, přestože přitom současně bez jakýchkoli problémů odpovídali na další dotazy správního orgánu, je tedy nevěrohodné.

Navíc však, i kdyby žalobci členy (zřejmě řadovými) uvedené strany byli, šlo bezpochyby i z jejich pohledu o tak bezvýznamnou skutečnost, že se o ní oba zapomněli při pohovorech zmínit. A ani při seznámení se s podklady, kdy tuto skutečnost sdělili poprvé, ani nyní v žalobě nijak nekonkretizovali, jaký vliv by toto jejich samotné členství (žádou politickou aktivitu totiž nezmiňovali) mělo mít na činěný nátlak na žalobce a) k prodeji jeho obchodu, neboť právě a jen se zmocněním se jeho prosperujícího obchodu měly souviset výhrůžky ze strany vyděračů napojených na vlivného oligarchu, který (jak žalobce vypověděl) ovládal veškeré zásobování a služby s tím spojené, přičemž žalobce sám sebe označil za podnikatele - konkurenta oligarchů.

38. Nutno konstatovat, že nedošlo ani k žádnému porušení procesních práv žalobců, jestliže správní orgán s nimi další pohovor neprovedl, neboť jak vyplývá ze shora uvedeného, nebylo jej totiž třeba. Jestliže žalobci současně v této souvislosti namítali, že byli správním orgánem poučeni, že mohou až do skončení řízení navrhopvat důkazy a přinášet tvrzení, a že právě tímto poučením se řídili, nelze však takové poučení rozhodně chápat tak, že poté, co byli k věci řádně vyslechnuti, mohou přicházet s tvrzeními zcela opačnými oproti těm, které sdělili původně (zde dokonce po 2 a půl letech). Nutno podotknout, že nešlo o žádnou takovou skutečnost, o které by předtím nevěděli.
39. Žalobci tedy podmínky shora cit. ustanovení § 12 pod písm. a) zákona o azylu, tj. že jsou pronásledováni za uplatňování politických práv a svobod, nesplňují.
40. Krajský soud souhlasí i se závěrem, že žalobci uváděné důvody žádosti o mezinárodní ochranu nelze hodnotit ani jako důvodné obavy z pronásledování z azylově relevantních důvodů, jak jsou uvedeny shora pod § 12 písm. b) zákona o azylu. To žalovaný odůvodnil na straně 4 a 5 napadeného rozhodnutí ve vztahu k žalobci a) a na straně 4 napadených rozhodnutí ve vztahu k žalobkyním b) a c), a to včetně správného závěru o tom, že potíže v Arménii byly žalobcům způsobeny soukromými osobami, které se chtěly zmocnit prosperujícího obchodu žalobce a).
41. Žalobce a) v žalobě vyjádřil názor, že měl být posuzován jako příslušník určité sociální skupiny - jako podnikatel konkurující oligarchům a že správní orgán postupoval nesprávně, když oligarchu A., jemuž podřízení lidé byli pachateli výhrůžek žalobci a), považoval za soukromou osobou. Stejnou námitku vznesli i obě žalobkyně.
42. Podle ustanovení § 2 odst. 4 zákona o azylu se „pronásledováním rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.“ Původcem pronásledování nebo vážné újmy se podle ustanovení § 2 odst. 6 zákona o azylu rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem (...) nebo soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát (...) nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu. Podle ustanovení § 2 odst. 7 stejného zákona „pronásledováním nebo vážnou újmu není, pokud se obava cizince z pronásledování nebo vážné újmy vztahuje pouze na část území státu, jehož státní občanství má (...) a může-li cizinec bezpečně a oprávněně odcestovat do jiné části státu, do ní vstoupit a v ní se usadit, a pokud s přihlédnutím k situaci v této části státu a k jeho osobní situaci v této části státu a) nemá odůvodněný strach z pronásledování ani nejsou dány důvodné obavy, že by mu zde hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy, nebo b) má

přístup k účinné ochraně před pronásledováním nebo vážnou újmou.“ Jak pronásledování, tak i vážná újma tedy může hrozit ze strany státu, resp. organizace, která ovládá stát, jakož i ze strany nestátních původců. Je pak třeba prokázat, že stát (strana nebo organizace, která ovládá stát) není schopen nebo ochoten poskytnout před pronásledováním nebo vážnou újmou ochranu, tzn. neučiní přiměřené kroky k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy.

43. K pojetí podnikatelů jako sociální skupiny ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu lze poukázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2014, čj. 9 Azs 117/2014-93, v němž tento soud uvedl: „... [a]by bylo možno určitou skupinu osob vnímat jako sociální skupinu v azylově relevantním smyslu, je třeba, aby motivujícím důvodem pronásledování byla právě příslušnost k této skupině. Nejvyšší správní soud zde nechce zpochybňovat, že určité vrstvy podnikatelů v Ruské federaci jsou vystaveny nátlaku ze strany organizovaného zločinu, včetně fyzického násilí. Jedinou motivací takového chování je však materiální obohacení těchto zločineckých struktur. Podnikatelé zde tedy nejsou pronásledováni pro svou příslušnost k uvedenému stavu, nýbrž proto, že potenciálně mohou disponovat hmotnými statky, o které je tyto struktury hodlají připravit. V daném případě proto nelze hovořit o sociální skupině podnikatelů ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť nejsou pronásledováni z důvodu příslušnosti k tomuto stavu.“ Citovaný závěr lze bezpochyby vztáhnout i na situaci arménských podnikatelů. V nyní projednávané věci tedy nelze dospět k závěru, že by žalobce jako podnikatel byl součástí tzv. sociální skupiny podle § 12 písm. b) zákona o azylu, tj. v postavení, kvůli kterému je pronásledován ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu. Lze dodat, že Nejvyšší správní soud se ve své judikatuře pojmem „sociální skupina“ zabýval opakovaně (viz např. rozsudky ze dne 14. 1. 2004, čj. 2 Azs 69/2003-48, ze dne 14. 1. 2004, čj. 5 Azs 25/2003, ze dne 19. 5. 2004, čj. 5 Azs 63/2004-60, nebo ze dne 26. 8. 2004, čj. 5 Azs 187/2004-49).
44. Krajský soud doplňuje, že původcem pronásledování může být sice i soukromá osoba, ale pouze za předpokladu, že veřejná moc není schopna či ochotna odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním. V případě žalobců však k takovému závěru dospět nelze, neboť ze shromážděných informací o zemi původu neplyne, že by nebylo možné se v případě porušování práv a svobod obrátit na příslušné státní orgány. Na tomto faktu nemění nic ani obecně konstatovaná vysoká míra korupce v Arménii. Žalobci se však na státní orgány se žádostí o pomoc nikdy neobrátili, k čemuž jen a pouze obecně uvedli, že by to nemělo smysl, že všechny orgány jsou zkorumpované. Současně však uvedli, že sami ve vlasti problémy se státními orgány, policií nebo úřady neměli, neuvedli ani žádný konkrétní případ týkající se jim známých osob. Přestože tedy byla situace v Arménii dlouhodobě problematická (právě i z pohledu silné korupce ve státní správě, což se v současnosti již zlepšuje - k tomu viz níže u otázky doplňkové ochrany), nelze dospět k závěru o selhání vnitrostátní ochrany či neúčinnosti v konkrétním případě žalobců, kteří tuto možnost ani nezkusili. V obdobné věci judikoval Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 25. 11. 2003, čj. 2 Azs 40/2003, že „žádost o azyl, jejímiž jedinými důvody jsou toliko potíže se soukromými osobami („mafí“) v domovském státě, spočívající ve vydírání žalobce (...) je zřejmě bezdůvodná. Důvodem pro udělení azylu mohou být pouze tehdy, pokud by orgány domovského státu, u nichž by se žalobce skutečně domáhal poskytnutí ochrany, nebyly schopny ochranu před takovým jednáním poskytnout.“ Pokud tedy žalobci v dané věci neučinili vůbec žádné možné kroky k využití prostředků, které právní řád v zemi jejich původu k ochraně práv a svobod poskytuje, nelze učinit závěr, že jim taková ochrana nebyla poskytnuta, příp. že by jim

sice byla poskytnuta, ale neúčinně (k tomu srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, čj. 6 Azs 8/2003).

45. Závěrem nutno připomenout, že mezinárodní ochranu ve formě azylu lze udělit pouze osobě, která byla v zemi původu pronásledována ze strany tamních státních orgánů pro své politické aktivity, nebo má v případě svého návratu do země původu odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, národnosti, pohlaví, náboženství či příslušnosti k určité sociální skupině, nebo pro zastávání určitých politických názorů. V případě žalobců však tyto důvody shledat nelze. Krajský soud podotýká, že výčet důvodů pro udělení azylu vyjmenovaných v § 12 zákona o azylu je taxativní, což znamená, že z jiných důvodů azyl udělit nelze. Azyl je proto třeba chápat jako specifický institut mezinárodněprávní ochrany, který slouží k ochraně osob před porušováním jejich nejzákladnějších lidských práv. Úsudku žalovaného, že žalobci podmínky pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu nesplňují, tak nelze nic vytknout.
46. Za správné, zákonné, zjištěným informacím odpovídající a taktéž náležitě odůvodněné považuje krajský soud i neudělení azylu dle § 13 (azyl za účelem sloučení rodiny), ostatně proti jeho neudělení žalobci žádné konkrétní námitky ani nevznesli.
47. Žalobci dále namítali nesprávnost, nezákonnost a nepřezkoumatelnost posouzení splnění podmínek humanitárního azylu. Podle § 14 zákona o azylu platí, že jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu. Soud k této problematice předně připomíná rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, čj. 2 Azs 8/2004–55, podle kterého *„smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, at' už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“*
48. Dle ustálené judikatury správních soudů není na udělení humanitárního azylu právní nárok a posouzení možných důvodů pro jeho udělení je otázkou správního uvážení, které soud přezkouvává pouze v omezeném rozsahu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, čj. 3 Azs 12/2003-38, či ze dne 22. 1. 2004, čj. 5 Azs 47/2003-48). Míra volnosti žalovaného při zvažování důvodů pro udělení humanitárního azylu je přitom limitována pouze zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, čj. 2 Azs 8/2004-55). Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, čj. 5 Azs 47/2003-48).

49. Žalovaný v napadeném rozhodnutí odůvodnil, proč neshledal podmínky pro udělení humanitárního azylu na straně 6 napadeného rozhodnutí v případě žalobce a), na straně 5 napadeného rozhodnutí v případě žalobkyně b) a na straně 5 a 6 napadeného rozhodnutí v případě žalobkyně c). Vzal v úvahu veškeré skutečnosti, které měl povinnost v této souvislosti zvážit, přičemž jeho úvahy jsou logické a dostačující. Vyšel z informací, které mu žalobci sdělili ohledně svého zdravotního stavu, rodinné a sociální situace. Jak správně žalovaný poznamenal, skutečnost, že se členové rodiny nacházejí v České republice a ve Francii a že by žalobci měli v zemi původu socioekonomické potíže, vliv na správnost a zákonnost posouzení jejich žádosti ve vztahu k humanitárnímu azylu nemá. Krajský soud rovněž konstatuje, že žalobci v průběhu správního řízení a ani v řízení soudním neuváděli ani žádné závažné zdravotní obtíže takového rázu, z důvodu kterých by byl jejich pobyt na území České republiky nevyhnutelný. Ani soudu pak není známo, že by v současné době v Arménii probíhala humanitární či jiná katastrofa.
50. Z výše uvedených důvodů tedy krajský soud žalobním námitkám týkajícím se neudělení humanitárního azylu přisvědčit nemohl.
51. Žalobci v žalobě dále namítli, že splňují podmínky i pro udělení doplňkové ochrany. Dle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Dle § 14a odst. 2 téhož zákona se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.
52. Smyslem a účelem doplňkové ochrany je poskytnout subsidiární ochranu a možnost legálního pobytu na území České republiky těm žadatelům o mezinárodní ochranu, kterým nebyl udělen azyl, ale u nichž by bylo z důvodů taxativně uvedených v § 14a zákona o azylu neúnosné nebo jinak nežádoucí požadovat jejich vycestování.
53. V odůvodnění této části rozhodnutí vycházel žalovaný jak z informací sdělených mu žalobci, tak z informací získaných v průběhu správního řízení. Ty lze označit za zaužívané, objektivní a aktuální v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí a žalovaný se s nimi vypořádal při posuzování skutečnosti, zda žalobcům hrozí pro případ návratu vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Dospěl k závěru, že tomu tak není, přičemž správně uvedl, že článek 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání je nutno ve světle judikatury Evropského soudu pro lidská práva vykládat tak, že pouhá možnost špatného zacházení nemá sama o sobě za následek porušení článku 3 zmíněné úmluvy. Aby bylo možné pokládat trest za ponižující a aplikovat na něj zmíněný článek 3, musí ponižení a pokoření, které jej provázejí, dosáhnout mimořádného stupně úrovně, jejíž ohodnocení závisí na souhrnu všech okolností případu. Takové nebezpečí přitom lze shledat pouze tam, kde hrozí reálně a

bezprostředně, nikoliv tam, kde nastat nemusí či může nastat jedině v případě přidružení se jiných okolností nebo skutečností, které dosud nelze předjímat.

54. Žalovaný se v odůvodnění neudělení doplňkové ochrany dostatečně vypořádal s neexistencí hrozby v podobě uložení či vykonání trestu smrti (§ 14a odst. 2 písm. a/ zákona o azylu), s neexistencí hrozby mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání žalobců, když v daném případě žalobci neuvedli žádnou takovou relevantní skutečnost, ze které by vyplývalo, že by byli v zemi původu vystaveni mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný se zaměřil na celkovou situaci v Arménii a pozitivní vývoj a změny, ke kterým tam došlo po nástupu N. P. do čela země a jehož vláda nejenže si vytyčila i boj s organizovaným zločinem a s korupcí, ale k zahájení vyšetřování závažných (i korupčních) kauz už i došlo. Ve vztahu k individuální situaci žalobců pak žalovaný neopomenul zmínit, že ze shromážděných informací vyplývá, že S. A. (tj. původce jejich problémů) již není poslancem v parlamentu, neboť strana, jejímž je členem, se do parlamentu již nedostala a ztratila tak své předtím silné mocenské postavení v zemi, přičemž sám A. je rovněž zmiňován jako osoba, o kterou se státní orgány zajímají v souvislosti s jeho dřívější činností (konkrétně zmiňovány jsou daňové úniky). Z toho žalovaný důvodně dovodil, že S. A. již ztratil své postavení a je velmi nepravděpodobné, že stále disponoval takovou mocí, že by on sám či prostřednictvím jiných osob mohl žalobcům způsobit vážnou újmu, jak má na mysli ustanovení § 14a odst. 2 zákona o azylu. Žalovaný rovněž dostatečně zdůvodnil, že v Arménii neprobíhá žádný mezinárodní nebo vnitřní ozbrojený konflikt (§ 14a odst. 2 písm. c/ zákona o azylu), a to i při zohlednění problematické situace v oblasti Náhorního Karabachu, a že vycestování žalobců není v rozporu s mezinárodními závazky ČR (§ 14a odst. 2 písm. d/ zákona o azylu).
55. Krajský soud tak po zhodnocení výpovědí žalobců a posouzení motivu důvodů podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany a podkladových informací, nedospěl k závěru, že by jim v případě návratu do vlasti hrozilo přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy pro některý z důvodů dle 14a odst. 2 zákona o azylu. I v této souvislosti lze uvést, že možným pronásledováním soukromými osobami v zemi původu a vlivu této okolnosti na udělení doplňkové ochrany se rovněž opakovaně zabýval Nejvyšší správní soud, a to např. v rozsudcích ze dne 10. 3. 2004, čj. 3 Azs 22/2004-48, či ze dne 13. 9. 2004, čj. 4 Azs 160/2004-41, v nichž dospěl k závěru, že v možnosti protiprávního jednání soukromých osob nelze spatřovat důvod pro udělení jakékoli formy mezinárodní ochrany, jestliže existuje možnost obrátit se s žádostí o pomoc k domovským státním orgánům. Krajský soud na tyto jeho závěry v podrobnostech odkazuje.
56. Pro úplnost lze poznamenat, že ustanovení § 14b zákona o azylu upravuje doplňkovou ochranu za účelem sloučení rodiny. V tomto směru však žalobce žádné důvody neuváděl a žalobní námitky nevznsl.
57. Nutno připomenout, že mezinárodní ochrana ve smyslu zákona o azylu je právním institutem, jehož smyslem je poskytnout žadateli ochranu, nikoliv však před jakýmkoli negativními jevy v zemi jeho původu, nýbrž jen z důvodů upravených v zákoně o azylu.
58. Dlužno dodat, že nelze souhlasit s námitkou žalobců, že žalovaný neshromáždil dostatek aktuálních informací o zemi původu a že nezjistil tak správně skutkový stav věci. V tomto kontextu krajský soud konstatuje, že správní orgán je povinen zjistit při

rozhodování o žádosti o udělení mezinárodní ochrany skutkový stav bez důvodných pochybností, s čímž souvisí zejména požadavek na obstarání takových informací o zemi původu, které jsou relevantní, důvěryhodné a vyvážené, aktuální a ověřené z různých zdrojů, jakož i transparentní a dohledatelné (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2018, čj. 6 Azs 67/2018-29, a ze dne 4. 2. 2009, čj. 1 Azs 105/2008-81). Těmto požadavkům žalovaným shromážděné zprávy o zemi původu žalobců odpovídají, přičemž jde o v praxi obvyklé podklady, mezi které patří i zprávy (informace) vypracované OAMP. K žalobci zpochybňovanému zpracovávání informací OAMP nutno uvést, že jsou vypracovávány dle Pokynů Evropské unie pro zpracování informací o zemích původu a Zprávou Podpůrného evropského azylového úřadu (EASO) k metodice informací o zemích původu v čase omezeném datem vydání na základě uznávaných a relevantních veřejně dostupných informací. Zdroje informací jsou přitom v textu uvedeny ve formě poznámek a seznamu použitých zdrojů. Informace OAMP i v této věci tak vycházející z podkladů zpracovaných mezinárodními organizacemi (a to i např. organizací Freedom House, kterou žalobci v žalobě výslovně jmenovali), jak je zřejmé ze seznamu použitých zdrojů v nich uvedených. Nutno podotknout, že již během správního řízení se mohli žalobci s obsahem shromážděných zpráv seznámit a proti jejich relevantnosti či aktuálnosti podávat námitky, což neučinili. Krajský soud tedy uzavírá, že podklady shromážděné žalovaným v této věci považuje pro posouzení situace žalobců za daného stavu za dostačující.

59. Žalobci v žalobě namítali rovněž to, že správnímu orgánu poskytli konzistentní a věrohodný azylový příběh a že ten jimi tvrzené obavy nevyvrátil a že nepřípustně přenáší důkazní břemeno na ně. K uvedené námitce je krajský soud nucen konstatovat, že se v zásadě mýlí s podstatou věci. V posuzované věci nešlo o věrohodnost výpovědi žalobců, tu správní orgán v zásadě nerozporoval (vyjma otázky až dodatečně tvrzeného členství v politické straně, avšak tato otázka nebyla pro posouzení věci nijak zásadní – viz shora), ale jimi tvrzené skutečnosti a důvody posoudil (a musel posoudit) i z pohledu možnosti vnitrostátní ochrany v zemi jejich původu a dospěl ke správnému závěru, že mezinárodní ochranu žalobcům nebylo možno udělit právě z důvodu, že na jakoukoliv možnost ochrany u státních orgánů ve vlasti zcela rezignovali bez toho, že by uvedli jediný konkrétní důvod svého postupu. Zcela obecná tvrzení o vysoké míře korupce v zemi a vlivu oligarchů na chod policie totiž postačit nemohou. Žalobci poukázali i na judikaturu Nejvyššího správního soudu zabývající se hodnocením výpovědi žadatele o azyl a důkazním standardem. Krajský soud však neshledal, že by žalobami napadená rozhodnutí byla s odkazovanou judikaturou v rozporu (při zohlednění toho, že skutkový stav v nich byl odlišný).
60. Nutno znovu připomenout, že mezinárodní ochrana ve smyslu zákona o azylu je právním institutem, jehož smyslem je poskytnout žadateli ochranu, nikoliv však před jakýmkoli negativními jevy v zemi jeho původu, nýbrž jen z důvodů upravených v zákoně o azylu.
61. Krajský soud na základě výše uvedeného uzavírá, že neshledal namítané vady správních řízení, které předcházela vydání napadených rozhodnutí, dle jeho názoru byla rozhodnutí vydána na základě dostatečně zjištěného stavu věci (§ 3 správního řádu), žalovaný rovněž dostatečně odůvodnil, proč žalobcům nelze udělit některou z forem mezinárodní ochrany (§ 68 odst. 3 správního řádu), přičemž při hodnocení situace

žalobců vycházel z dostatečných aktuálních informací z více různých zdrojů, jak vyplývá z listin žalovaným shromážděných a založených ve správním spise.

VII. Závěr a náklady řízení

62. S ohledem na shora uvedené krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 s. ř. s.
63. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 s. ř. s. Žalobci neměli ve věci úspěch, nemají proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný náhradu nákladů nenárokoval, ostatně ze spisu ani nevyplývá, že by mu v průběhu řízení před krajským soudem nějaké náklady nad běžnou úřední činnost vznikly.
64. Žalobcům byl pro řízení před soudem ustanoven zástupcem advokát, jehož odměnu a výdaje za zastupování hradí stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Krajský soud výrokem III. určil odměnu advokáta v jím vyúčtované výši podle ustanovení § 9 odst. 4 písm. d), § 7, § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, za účtované 2 úkony právní služby po 3.100 Kč (příprava a převzetí zastoupení žalobců a účast při jednání soudu), tj. 6.200 Kč, včetně k tomu se vztahujících dvou režijních paušálů po 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, tj. 600 Kč. Zástupce žalobce je registrován jako plátce DPH, proto byla odměna a náhrada o hodnotu této daně povýšena (§ 14a advokátního tarifu). Celkem se tedy ustanovenému advokátovi přiznává odměna ve výši 8.228 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Hradci Králové do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 4. června 2020

Mgr. Helena Konečná v. r.
samosoudkyně